

رسانه و زمینه‌سازی ظهور

حضرت حجت (عج)

جلد دوم

(رسانه و راهبردهای انتظار)

دانشگاه عالی دفاع ملی

تهران ۱۳۹۰

عصاریان نژاد-حسین، رضائیان-مهدی
 رسانه و زمینه‌ساز ظهور (رسانه و فرهنگ‌سازی) / حسین عصاریان نژاد- مهدی رضائیان / تهران:
 دانشگاه عالی دفاع ملی، انتشارات دعا، ۱۳۹۰، جلد دوم، ۲۷۹ ص
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۹۱-۹۶-۱
 شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۹۱-۹۷-۸
 بها: ۶۰۰۰۰ ریال
 فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا. رسانه، پیام دینی، جامعه منتظر، مهدویت، موصودگرائی،
 هویت فرهنگی، زمینه‌سازی ظهور
 پشت جلد به انگلیسی:
 Media and preparing the ground for the Advent of Imam of Age (عج) vol: 2

عنوان: رسانه و زمینه‌سازی ظهور حضرت حجت (عج)
 مولف: حسین عصاریان نژاد، مهدی رضائیان
 ویراستار علمی: دکتر سعدی
 ویراستار ادبی: سیاوش حسن آبادی
 صفحه آرا و حروف نگار: مسعود عابدی
 طرح جلد: رشید رهنما
 ناشر: انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۹۱-۹۶-۱
 شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۹۱-۹۷-۸
 چاپ اول: ۱۳۹۰
 تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
 بها: ۶۰۰۰۰ ریال
 چاپ و صحافی: انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

انتشارات: تهران، ضلع شمالی بزرگراه شهید بابایی، بعد از اتوبان هنگام،

دانشگاه عالی دفاع ملی، انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

آدرس اینترنتی: WWW.SNDU.AC.IR

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
سخن ناشر.....	۷
پیش گفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۳
فصل اول: منطق اسلام در انتظار ظهور و منجی باوری	
بخش اول: زمینه سازی ظهور حضرت حجت (عج).....	۲۰
بخش دوم: مهدویت در گفتار حضرت امام خامنه ای.....	۴۰
بخش سوم: آسیب شناسی زمینه سازی ظهور حضرت حجت (عج).....	۷۳
فصل دوم: راهبردهای رسانه ای فرهنگ انتظار	
بخش اول: رویکرد توسعه فرهنگ و جامعه دینی.....	۸۹
بخش دوم: نقش رسانه در تقویت مهدی باوری و زمینه سازی ظهور حضرت حجت (عج).....	۱۰۶
بخش سوم: رسانه ی ملی و الزامات راهبردی مهدویت.....	۱۳۴
فصل سوم: راهبردهای نفوذ و تأثیر رسانه ای در زمینه سازی ظهور	
بخش اول: رسانه و تصویر زیبای قیام جهانی امام عصر (علیه السلام).....	۱۵۸
بخش دوم: ماهیت راهبردی رسانه ملی در راستای توسعه فرهنگ انتظار.....	۲۰۰
بخش دوم: راهبردهای تقویت رسانه ای فرهنگ زمینه سازی ظهور حضرت حجت (عج).....	۲۰۴
خلاصه کتاب.....	۲۵۸

سخن ناشر

دانشگاه عالی دفاع ملی به‌عنوان سازوکاری علمی و سازمانی در توسعه ادبیات راهبردی و آموزش مدیران عالی کشور در حوزه مسایل راهبردی- دفاعی- امنیتی، با بهره‌گیری از بنیان‌ها و نظریه‌های بومی، درصدد تدوین راهبردهای تعالی‌بخش به منظور تحقق اهداف منبعث از رسالت و مأموریت علمی‌خویش است.

این دانشگاه از مراکز علمی‌کلیدی و حساس در عرصه مسایل راهبردی است که از بدو تشکیل و راه‌اندازی آن پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی در صحنه آموزش مسایل دفاعی- امنیتی به‌نظور کادرسازی متناسب با اهداف مقدس جمهوری اسلامی در سطوح مدیران عالی کشوری و لشکری پیش‌قدم بوده و وظیفه خطیرخود درجهت آموزش فرماندهان و مدیران عالی‌رتبه کشور را سرلوحه تمامی برنامه‌ها قرار داده است. این امر هنگامی مهم‌تر می‌نماید که نگاهی پژوهشی و عمیق به پیرامون کشور، منطقه و جهان داشته باشیم؛ چراکه با ظهور تهدیدات نوین در عرصه‌ی بین‌الملل، لزوم داشتن چنین کانونی برای به‌هنگام نگاه داشتن مدیران عالی و فرماندهان نظامی کاملاً ملموس خواهد بود. از سوی دیگر ایده‌ی ایجاد تمدنی بزرگ موجب می‌شود تا این تلاش و تعهد موجب توسعه همکاری‌ها و ترغیب سازمان‌هایی گردد که برای پیروی از این هدف متعالی و ایجاد تحول در برنامه‌ها و فعالیت‌ها تولید و توزیع ادبیات راهبردی را یاری نمایند.

با نگرش به این رویکرد و اهمیت موضوع، لزوم تولید و توزیع ادبیات راهبردی در دانشگاه که ماحصل تلاش اساتید و فرهیختگان متخصص در علوم راهبردی و دانش آموختگانی است که با نهایت تلاش و کوشش مدت زمان مفیدی از دوران زندگی خود را جهت فراگیری مفاهیم و اصول علوم راهبردی و تدوین رساله‌ی دکتری در دانشگاه طی نموده‌اند، نمایان می‌گردد. در این راستا انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی در سه حوزه‌ی مدیریت راهبردی، دفاع ملی و امنیت ملی با اهتمام به برنامه‌ها و در چارچوب اهداف و مفاهیم عالی‌ه نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و تدابیر رهبر معظم انقلاب اسلامی و فرماندهی کل قوا حضرت آیت الله العظمی‌خامنه‌ای، سعی در انتقال مفاهیم و آموزه‌های خود به

سطوح مختلف مدیران و ارکان جامعه داشته و در این بستر دستهای پرتوانی که نیل به این اهداف را تسهیل می نمایند به گرمی می فشارد. مجموعه حاضر که در قالب داده های منتج از رهنمودهای مقام معظم رهبری در رابطه با چشم انداز بیست ساله کشور، در اختیار خواننده گرامی قرار گرفته است، امید دارد بتواند ارتقای قابلیت ها و ظرفیت تصمیم گیری را برای خوانندگان خود به همراه داشته و آثار مبارکی را در توسعه کشور و تحقق سند چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران به ارمغان بیاورد.

وما توفیقی الا بالله

انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

www.ketab.ir

پیش گفتار

گسترش و توسعه رسانه‌های زمینه‌ساز ظهور به قدری مهم و تاثیرگذار است و از طرف دیگر آسیب‌های آن به قدری جدی هستند که عموم مسئولان و متولیان جوامع اسلامی به اهمیت آن پی برده‌اند. همان‌طور که امام‌خمینی(ره) فرموده‌اند: «از دانشگاه همه امور اصلاح می‌شود» و با توجه به اینکه رسانه‌ها، دانشگاهی بزرگ و سراسری هستند؛ نتیجه می‌گیریم که بواسطه رسانه‌های کشور است که امور آن کشور اصلاح می‌گردد و تحول در بینش، نگرش و اعتقادات آحاد جامعه تا حد بسیار زیادی به کارکرد رسانه‌های آن جامعه می‌باشد ضمناً تهدیدات و فرصت‌ها در رسانه‌ها بسیار زیاد بوده؛ زیرا ذات رسانه از لحاظ سیاسی، اجتماعی و فرهنگی پدیده‌ای پر قدرت است و به همین نسبت نیز تاثیر مثبت و یا منفی آن غیرقابل وصف می‌باشد.

آسیب‌شناسی هر انقلابی همانند خود انقلاب‌ها، مقوله‌ای پیچیده است که بالطبع نیازمند بررسی آن از ابعاد مختلف می‌باشد. هیچ نظام حکومتی و عقیدتی نمی‌تواند از ابتلاء به آسیب‌ها و آفات گوناگون در امان باشد؛ بنابراین زمینه برای آسیب‌پذیری هر نظام سیاسی و انقلاب، هر چند مقتدر وجود دارد.

بررسی آسیب‌شناسانه انقلاب، مستلزم شناخت موانع تحقق آرمان‌ها و اهداف انقلاب و حفظ دستاوردهای آن انقلاب است که از مسائل مهم در این حوزه مطالعاتی به شمار می‌آید. آرمان‌ها، دستاوردها و آسیب‌شناسی انقلاب اسلامی ایران، سه مسئله جدا از هم و در عین حال مرتبط با هم و مهم می‌باشد. آرمان‌ها همان اهداف سلبی و ایجابی انقلاب‌اند که مردم به منظور دستیابی به آنها علیه رژیم طاغوت شوریدند و تا سرنگونی آن از پای ننشستند، دستاوردهای انقلاب نیز آن دسته از آرمان‌هایی هستند که تحقق یافته‌اند.

بدیهی است انقلاب پس از پیروزی با انواع آفات، موانع و آسیب‌ها روبه‌رو می‌شود که حرکت آن را با مشکلات متعددی مواجه می‌سازد. آسیب‌شناسی انقلاب به ما کمک می‌نماید تا انحرافات احتمالی و تدریجی پدیده انقلاب را بشناسیم و با پیشگیری از وقوع

آنها یا علاج بعضی از آسیب‌ها و آفاتی که به انقلاب رسیده است، انقلاب را به منظور رسیدن به آرمان‌هایش یاری کنیم.

با توجه به اینکه انقلاب اسلامی ایران بر اساس آرمان‌های دکترین مهدویت و به منظور ایجاد نظامی حتی الامکان منطبق با ارزش‌های موجود در انقلاب حضرت مهدی (عج) پایه‌گذاری شده است، بیشترین سعی و تلاش معمار کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) و پس از آن مقام عظمای ولایت حضرت امام خامنه‌ای عزیز (مدظله العالی) در کاهش آسیب‌ها و ایجاد انحراف از مسیر مورد نظر امام عصر (علیه السلام) می‌باشد.

تاکید بر زمینه‌سازی و فرهنگ سازی ظهور و ترویج اشتیاق فرج حضرت حجت (عج) در بیانات اندیشمندان اسلامی، اهمیت و نقش زیربنایی آن را در پیشرفت در همه‌ی عرصه‌های حیاتی کشور به ویژه در زمینه‌های علمی بیان می‌کند. بطوریکه پیشرفت‌های ملی به دست آمده در این زمینه را باید مرهون فرهنگ انتظار ظهور حضرت حجت (عج) دانست، تا جایی که انتظار حضرت مهدی (علیه السلام) از عناصر اصلی رسیدن به قدرت، عزت، غرور و اقتدار ملی ملت شمرده می‌شود.

ضمن اینکه روی دیگر این سخن اشاره به آسیب‌ها و تهدیداتی می‌باشد که می‌تواند از ناحیه‌ی بی‌توجهی به این مهم متوجه جامعه اسلامی گردد. آسیب‌ها و تهدیداتی نظیر ذلت، انحطاط، ناامنی و سرافکندگی ملی، سلطه‌ی اجانب، ضعف هویتی، بی‌دینی، هبوط معنوی و همه بدبختی‌هایی است که بشر با آن مواجه است و مسلمانان منطقه بخاطر نجات از آن نهضت بیداری اسلامی را به راه انداخته‌اند و چه زیباست که در طلوعی پیروزی‌های ملت بزرگ مصر، مفتی الازهر جواز برگزاری عید پانزده شعبان روز ولادت حضرت مهدی (علیه السلام) را صادر می‌کند.

همین ضرورت و اهمیت، یکی از دلایل انتخاب این موضوع برای نویسندگان کتاب به عنوان یک وظیفه‌ی ملی، اسلامی بوده که به نظر می‌رسد، ارتقای فرهنگ مهدویت به عنوان شیرازه اتحاد و انسجام ملت‌های مسلمان جهت پیشبرد اهداف راهبردی بزرگ و کلان وحدت اسلامی در همه‌ی ابعاد سیاسی، اقتصادی، دفاعی، امنیتی، فرهنگی و اجتماعی و

سپر قوی در مقابله با توطئه‌های نظام استکباری غرب و تهدیدات رسانه‌ای، مورد اتفاق همه اندیشمندان و دلسوزان این مرز و بوم و در راس آن رهبری فرزانه انقلاب اسلامی حضرت امام خامنه‌ای عزیز می‌باشد. در چنین زمانی که کشور اسلامی ایران در آستانه‌ی ورود به درجه‌ای از رشد و پیشرفت پایدار و تمدنی عظیم و تاثیرگذار در اقصی نقاط دنیا قرار گرفته است، غفلت از موضوع انتظار فرج و اشتیاق مهدوی و زمینه‌سازی ظهور حضرت حجت (عج)، توجیه‌ناپذیر می‌باشد. بنابراین به همان اندازه اندیشیدن تدابیر مناسب و قوی به منظور تحکیم و ارتقای فرهنگ مهدوی و زمینه‌سازی ظهور حجت (عج) و جلوگیری از تضعیف و یا از بین رفتن آن دارای اهمیت ویژه است.

نهایتاً اینکه در شرایط حساس کنونی و با درک صحیح از چنین موقعیتی، پرداختن به عنصر مهدویت و انتظار فرج منجی الهی، مستلزم یافتن ساز و کارهایی برای تقویت و ارتقای آن در همه زمینه‌ها و جوانب به‌ویژه در میان نخبگان علمی و حوزوی کشور، به عنوان یک واجب و ضرورت دینی و میهنی در همه دوره‌ها اعم از کوتاه مدت، میان‌مدت و بلندمدت می‌باشد که تدوین این پژوهش بر اساس همین اهمیت و ضرورت راهبردی است. که پژوهشگران ارجمند جناب آقای دکتر عصاریان نژاد و جناب آقای دکتر رضائیان به شایستگی به آن پرداخته‌اند، خداوند قبول فرماید و حضرت حجت (علیه السلام) بپذیرند انشاءالله.

سردار سرلشکر بسیجی دکتر سید حسن فیروزآبادی

مقدمه

در تعریف کارکرد اجتماعی گفته می‌شود که کارکرد اجتماعی «عملکرد ساختارها برای رفع نیازهای اجتماعی است». بنابراین، کارکردهای هر نهاد یا سازمان را به دو دسته آشکار و پنهان تقسیم می‌کنند.

کارکردهای آشکار، «کارکردهای مورد انتظار یک نهاد اجتماعی است». و کارکردهای پنهان، نتایج پنهانی، است که عموماً ناشناخته باقی می‌مانند. در واقع کارکردهای آشکار از ابتدا ترسیم شده‌اند؛ در حالی که کارکردهای پنهان، بدون برنامه‌ریزی، تحقق یافته و مورد انتظار نیستند.

در فرهنگ مهدوی، کارکردی که از ابتدا ترسیم شده، کارکرد «زمینه‌سازی ظهور» و تحقق «فرهنگ آرمانی مهدوی» است، اما مهمترین کارکردهای پنهان این فرهنگ عبارت‌اند از: ترسیم اهداف زندگی، خوش بینی و نشاط، پویایی و هویت بخشی انسجام‌آفرین.

پس می‌توان فهمید که منطق اسلامی در انتظار ظهور چیست؟ یعنی همان‌گونه که امام خمینی (رحمه الله علیه) فرمودند، انتظار فرج انتظار قدرت اسلام است و اسلام به یک معنا، قدرت را تبلیغ کرده است؛ ولی قدرتی که نه تنها قدرت نیچه‌ای نیست، بلکه قدرتی است که از همه صفات تعالی و تکاملی ذیل در اهداف خلقت برمی‌خیزد.

«امامت» تداوم «نبوت» و تکمیل کننده رسالت خاتم‌الانبیاء (ص) بوده و در عصر حاضر، امامت در وجود شریف حضرت خاتم‌الاولیاء امام مهدی علیه السلام تجلی یافته است.

بر اساس روایات قطعی و تردیدناپذیری که از پیامبر گرامی اسلامی (ص) و ائمه معصومین علیهم السلام به ما رسیده، به معرفت امام زمان بر هر فردی لازم است و دست نیافتن به این معرفت، با مرگ جاهلی (مرگ در حال کفر یا شرک یا نفاق) برابر است.

معرفت به امام زمان (عج) آن گاه می‌تواند ما را از مرگ جاهلی برهاند که بتوانیم با شناسایی امام عصر (عج) خود، از هدایت‌های ایشان بهره‌مند شویم و اوامر و نواهی او را پاس بداریم.

امام مهدی علیه السلام آخرین حضرت حجت خدا، تداوم بخش سلسله حجت‌های الهی، خاتم اوصیاء (عج)، وارث همه انبیاء و اولیای پیشین و آخرین امام از نسل پیامبر اکرم (ص) است. حضرت حجت علیه السلام با وجود غیبت ظاهری، شاهد و ناظر رفتار شیعیان بوده و از همه آنچه بر آنان می‌گذرد، آگاه است. امام مهدی علیه السلام از پس پرده غیبت، اداره و ولایت امور جهان را بر عهده دارد و عنایت آن حضرت شامل حال مردم می‌شود.

بر اساس روایات اسلامی و فرمایش صریح امام عصر علیه السلام در عصر غیبت، فقیهان شیعه، حجت بر همه مردم هستند و مردم موظفند از دیدگاه این فقیهان در همه امور پیروی کنند. هدایت و سرپرستی امور سیاسی - اجتماعی مسلمانان در عصر غیبت، به فقیهی برگزیده از میان فقیهان جامع شرایط سپرده شده است و مردم با پذیرش ولایت این فقیه می‌توانند جامعه خود را تا عصر ظهور امام عصر علیه السلام به صورت شایسته‌ای که مورد رضای آن حضرت است، اداره کنند.

انتظار منجی موعود و اعتقاد به تحقق آینده‌ای روشن و به دور از هر گونه تیرگی، تباهی، ستم و فساد برای جهان، در میان همه ملل و نحلّه‌های دینی به ویژه پیروان ادیان ابراهیمی مطرح است و همه مسلمانان اعم از شیعه و اهل سنت در انتظار ظهور مردی از خاندان پیامبر اکرم (ص) و از نسل فاطمه زهرا علیها السلام هستند.

در اندیشه شیعی، انتظار موعود، به عنوان اصل مسلم اعتقادی مطرح است و همه شیعیان موظفند همواره در انتظار آخرین حجت خدا باشند. انتظار، عملی آگاهانه همراه با آمادگی و مجاهده در سطوح مختلف فکری، اخلاقی و عملی، برای ساختن آینده‌ای روشن بر اساس برنامه و نقشه الهی است. انتظار، ضامن حفظ سلامتی اخلاقی فرد و جامعه، تداوم انگیزه مجاهده و تلاش، بقای روحیه امیدواری و نشاط در جامعه، پایداری و شکیبایی در برابر سختی‌ها و مشکلات، مصونیت عمومی در برابر ابتلائات سوء عصر غیبت و گسترش و نهاده‌سازی انس و الفت با ساحت قدس اهل بیت علیهم السلام است.

بر اساس آموزه‌های ائمه معصومین علیهم السلام، منتظر باید هر لحظه آماده ظهور باشد و زندگی خود را چنان سامان دهد که هر زمان اراده خدا به ظهور تعلق گرفت، بتواند با سربلندی در پیشگاه حجت خدا حاضر شود.

شیعیان در عصر غیبت، وظایف و تکالیف مختلفی در برابر حجت خدا دارند و تنها با عمل کردن به آنها می‌توانند در برابر آن حضرت سربلند باشند و رضایت خداوند را به دست آورند. از مهمترین وظایف شیعیان در برابر حجت خدا، پیراستن خود از ویژگیهای ناپسند و آراستن خویش به اخلاق نیکو، حفظ و تقویت پیوند قلبی با امام عصر علیه السلام و تجدید دائمی عهد و پیمان با آن حضرت، کسب آمادگی همه جانبه فکری، فرهنگی و عملی و فراهم آوردن شرایط برای ظهور، ارتباط با فقیهان و مراجع تقلید به عنوان نواب عام امام عصر علیه السلام و دعا برای سلامتی آن حضرت و تعجیل در فرج است.

در عصر حاضر که دوران امامت و ولایت آخرین حجت خدا، امام مهدی علیه السلام است، از یک سو وظیفه داریم به ریزمان ولایت جنگ زنیم و همه مناسبات فردی و اجتماعی خود را بر اساس خواست و رضایت آن حضرت که از طریق کتاب و سنت به دست ما می‌رسد، سامان دهیم و از سوی دیگر مکلف هستیم از تمسک به ولایت دشمنان ایشان خودداری کنیم و از هر آنچه در تقابل با این ولایت است، بیزاری جویم.

شناسایی همه جانبه (نظری و عملی) کفر، شرک، نفاق و مظاهر آنها در عصر حاضر برای پیراستن مناسبات فردی و جمعی مسلمانان از هر گونه شائبه و کسب آمادگی برای مقابله با آن مظاهر و اصلاح مناسبات و مصونیت بخشی به جنبه‌های مختلف حیات فرهنگی و مادی مسلمانان، امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است.

امام خمینی (ره) با طرح اندیشه حکومت اسلامی در عصر غیبت و تلاش نخستگی‌ناپذیر در راه تحقق این اندیشه، معنا و مفهوم تازه‌ای به «انتظار» بخشید و تعریفی نو از رسالت و تکلیف شیعیان در برابر حجت خدا ارائه داد. سخنان حضرت امام (قدس سره) نشان می‌دهد که امام زمان (عج) در برنامه کار خود، از نقطه زیربنایی و مهم که همان انسان‌سازی و جهاد اکبر برای همه مردم است شروع می‌کند؛ زیرا تا انسان‌ها ساخته نشوند، جامعه بنیاد

صحیح نخواهد یافت. هم چنین با توجه به این که در حکومت جهانی امام زمان (عج)، نهادهای اجتماعی فاسد و شیطانی نیز از بین می روند، امکان تحقق این آرمان که تمام مفاسد ریشه کن شود و در صحنه اجتماع ظهور و بروز نداشته باشد، کاملاً قابل تصور است. در آیات قرآن مجید آمده است: شیطان پس از رانده شدن از درگاه خدا، از پیشگاه مقدس او تقاضا کرد که عمر جاویدان (تا پایان دنیا) برای اغوای بنی آدم پیدا کند (البته این هم از شیطنت او بود که تقاضای بازگشت و توبه نکرد، بلکه تقاضای ادامه گناه و فساد و ویرانگری نمود)، عرض کرد: "ربّ فانظرنی الی یوم یبعثون"؛ پروردگارا! مرا تا روز قیامت مهلت ده. "ولی در برابر این درخواست، به او چنین خطاب شد: "انک من المنظرین الی یوم الوقت العلوم"؛ به تو مهلت داده می شود، اما تا روز و وقت معین.

از سوی دیگر، در حالات امام مهدی (عج) چنین آمده است که ((یوم الوقت المعلوم))، زمان ظهور آن حضرت و برقراری حکومت عدل الهی او معلوم می باشد. در حدیثی چنین می خوانیم که در نصیح ادریس پیامبر (ص) آمده است:

تو تا زمان معینی مهلت داده خواهی شد؛ تا زمانی که مقدر کرده ام زمین را از کفر و شرک و معاصی پاک کنم و برای آن روز، بندگان انتخاب کرده ام که قلوبشان را برای ایمان آزموده ام. آنان را جانشینان در زمین قرار می دهم و دینشان را پا برجا می کنم تا مرا بپرستند و چیزی را شریک من قرار ندهند. من در آن روز، تو (شیطان) و سواره و پیاده لشکرت، همگی را نابود می کنم.